

5. A szív zakatol, ha a bor bakator

8. Városunk szülötte, dr. Wilhelm Imola kutatóorvos kapta a L'Oréal-UNESCO A nőkért és a tudományért elismerését

Megőrzik Csokaly épített örökségét

Fotókiállítással és kiadvánnyal ismertetik a falu neves kúriáit

Béres Csaba polgármester: Székelyhid városvezetésének terveiben szerepel a romokban lévő kúriák felújítása

Régmúlt Csokaly elnevezéssel rendeztek kiállítást a csokalyi református egyházközség gyülekezeti termében. A tárlat a Pro Csokaly Egyesület nyertes pályázatának a része, amelyet a magyar agrárminisztérium és a Hungarikum Bizottság támogat – fejtette ki Antal Noémi projektfelelős.

A projekt egyik részét a kiállításon bemutatott neves csokalyi kúriák régi- és jelenlegi állapotukban látható, artisztikusan ábrázolt képei jelentik. A szintén helyi kúriákat bemutató kiadványban pedig az ezekről készült képek mellett rövid leírás által ismerhetik meg az érdeklődők az épületek történetét.

A tárlatnyitón Béres Csaba polgármester elmondta, hogy Székelyhid városvezetésének távlati terveiben szerepel a romokban lévő kúriák felújítása és hasznossá tételé, bevonva ezeket a város turisztikai vérkeringésébe: „Ha ezeket szépen fokozatosan felújítjuk, lesz az embereknek oka ellátogatni és

A Fényes-kúria. A kiállításon a régi és jelenlegi állapotukat is láthatjuk

Az épületek történetéről olvashatunk a kúriákat bemutató kiadványban

megcsodálni ezen épületeket. A Fényes-kúriát, amely a csokalyi születésű Fényes Elek közgazdasági statisztikai és földrajzi író nevét viseli,

vagy a Papp-Szász kúriát, amely a tervek szerint egy gasztronómiai egyesületnek fog helyet biztosítani a jövőben.”

A székelyhídi oltóközpont működéséről

Nélkülözhetetlen, hogy minden lehetséges lépést megtegyünk saját és hozzátartozóink egészségének védelméért, valamint a járvány megfékezéséért, amikor nagyon sok fertőzöttet azonosítanak országszerte, a kórházak megteltek és az orvosok küzdenek a betegek életéért az intenzív osztályokon. Az oltás jelenti a legkézenfekvőbb védekezést a Covid-19 fertőzés ellen, csökkenti a fertőzés és a vírus továbbadásának valószínűségét, és jelentősen csökkenti a súlyos vagy halált okozó megbetegedés kockázatát.

A székelyhídi városvezetés arra kéri a lakosokat, hogy ne féljenek, bízzanak az orvostudományban és oltassák be magukat minél előbb! Aki be szeretné oltatni magát, időpontot foglalhat a székelyhídi oltóközpontba a 0740-685332-es telefonszámon, vagy jelentkezhet a centrumnál, a Zólyomi Dávid utca 11. szám alatt (a munkásklub néven ismert épületben)! A hívásokat naponta 8 és 20 óra között fogadják.

Székelyhídon továbbra is a Pfizer-BioNTech koronavírus ellen kifejlesztett vakcinájával (más néven Comirnaty) oltanak.

A városi oltóközpont a következő program szerint működik:

– hétfőtől péntekig: 15 és 20 óra között;
– szombaton: 8 és 20 óra között.

A koronavírus elleni oltás ingyenes!

A harmadik, emlékeztető koronavírus elleni védőoltásra is lehet jelentkezni, a következők szerint:

– súlyosan immunhiányos embereknek a második adag után legalább 28 nappal adható, de orvosi ajánlás szükséges; vagy
– minden ember számára beadható legalább 180 nappal a második adag után, és nincs szükség orvosi ajánlásra.

Béres Csaba polgármester és Csuka József-György alpolgármester októberben megkapta a harmadik, emlékeztető dózist a Pfizer-BioNTech oltóanyagból.

ÉR HANGJA

Városunkba látogatott a sportminiszter

Megtekintette a városi tanuszodát székelyhídi látogatásán Novák Károly Eduárd, Románia ügyvivő ifjúsági és sportminisztere október 14-én. A tárca-vezető Bőjte Csaba ferences rendi szerzetes, Barta Imre, a Petőfi Sándor Elméleti Líceum igazgatója, valamint az edelényi Szent Miklós Görögkatolikus Iskola képviselői – Barta József István igazgató és Kovács Lajos lelki vezető – társaságában látogatott Bihar megye első sikeresen üzembe helyezett ilyen

létesítményébe. Felvázolták terveiket a tanuszoda működésével kapcsolatosan és a gyerekek egészségének megőrzéséről beszélgettek a sport és főként az úszás révén.

Novák Károly Eduárd, mint ismeretes, több paralimpián sikeresen szerepelt, a 2012-es londoni játékokon világrekordot felállítva aranyérmet, idén Tokióban pedig ezüstérmet nyert.

ÉR HANGJA

Novák Károly Eduárd ügyvivő ifjúsági és sportminiszter (balról a második) megtekintette városi tanuszodát

Szűkebb körű, de hangulatos szüreti bál Hegyközszenmiklóson

Több helyen megálltak a fiatalok és bemutatták a tanult táncokat a nézelődők örömeire

Ágyi Kálmán kocsis és az egyik vidám csapat, akik hívogatták a település lakosait a bálba

„Megérett, megérett a fekete szőlő,
ne menj arra csárdás kisangyalom,
megfog a kerülő...”

**Ősszel természetes, hogy ünnepe-
lünk szüreti mulatsággal Hegy-
közszenmiklóson.**

Elérkezett az ősz, a betakarítás ideje,
amikor a szentmiklósi munkás-
ember megnézi munkája gyümölcsét,
amiért dolgozott, előkészíti a szü-

retre a megfelelő eszközöket a da-
rálót, puttonyt, prést, pincét, hogy
könnyen megközelíthető legyen.
Megszemléli a szőlőhegyet, milyen a
termés, elég édes-e a szüretre, meg-
van-e a megfelelő cukorfoka? Idén
meleg volt a nyár, kedvezett a szőlő-
lőnek és elmondható, hogy jó a ter-
més. Jöhet a szüret(i bál)! Fiataljaink
összefogtak, Kaszoni Mária tanár-
nő vezetésével tíz pár részvételével. Rö-
vid, mindössze háromhetes felk-

szülés alatt sikerült szebbnél szebb
népdalokkal gazdagodniuk.

Igaz, idén kicsit másképp zajlott a
bál, mivel betartották a járványügyi
szabályokat és csak megengedett lét-
számmal kezdődhetett, de a kitűnő
hangulat nem maradt el. Hogy igazi
szüreti bálos hangulat legyen, a pá-
rok lovas fogatokkal járták be a falut,
hívogatták a helyiek az esti bálba.
Az esemény fényét lóval és díszes
szekérrel id. Tankó Vilmos, Ágyi

Kálmán, Kőrösi Gyula, Pócsi János
kocsisok emelték. A szüreti felvonu-
lás napsütéses időben szombat kora
délután vette kezdetét, régi hagyó-
mányoknak megfelelően szekerek
vitték a fiatalokat végig a falun, akik
szüreti dalokat énekeltek. Több he-
lyen megálltak és bemutatták a ta-
nult táncokat a nézelődők örömeire,
a kisdobos Papp Loránd eldobta
a hívogató versét. A nézőközönség
süteményekkel, üdítőkkel kínálta a

fiatalokat. A bál este 8 órakor vette
kezdetét, betartva az egészségügyi
szabályokat. Elsőként bevonultak a
szüreti bálosok és bemutatták a ko-
reográfiájukat, ezután kezdődhetett
a bál. A résztvevőket vacsorában
részesítették a szervezők. A talpalá-
valót az érköbölküti Darabont Attila
biztosította, fergeteges hangulatot
teremtett a teremben. Köszönet a
szervezőknek a munkájukért!

BÉRES ANGÉLA

Az érmelléki háztáji sertéstartás múltja, jelene és jövője

**Számos ok miatt visszazorult az egykor
általános sertéstartás egy emberöltő alatt.
Az EU-előírások betartása elnehezítet-
te, a 2017-es sertéspestis pusztítása pedig
padlóra küldte az ágazatot Érmelléken is.
A bizonytalanság ellenére Érköbölküton
megszilant a jövő reménye!**

A '90-es években Románia sertésállománya
igencsak gazdag volt. A falvakon, községek-
ben élő emberek többsége otthon tartott
sertést. Nem volt ritka az olyan falusi gaz-
daság sem, ahol a sertések száma, malacok-
kal, kocákkal, hízókkal meghaladta a száz
darabot is. Szegény volt az a ház, ahol nem
volt legalább két-négy koca. Mivel min-
denki rendelkezett saját szántófölddel, amit
legtöbbször maga művelt vagy saját részre
műveltetett, ezért kialakult a takarmány is
a jószágok számára. Ekkor sok munkátot
végeztek jószágokkal, kézi erővel is. Az ál-
lami sertésneveldekben is rengeteg jószágot
hizlaltak. Ennek egy részét saját feldolgozás-
ra tenyésztették, más részét pedig exportra.

Nagyobb községekben és vidéki városokban
hetente vagy időszakosan termény- és jó-
szágvásárok is működtek anno. Itt az emberek
értékesíthették a malacokat, hízókat és egyéb
állatokat. Az ebből származó jövedelem a fa-
lusi gazdálkodó ember bevételeinek fontos ré-
szét képezte. Novemberben és decemberben
felvásárlók sora járta a falvakat állatszállító
kocsikkal, akik nagyon sok gazdától megvet-
ték a vágni való disznót. Ilyenkor mindenki
nagyon várta a „szedőket” és bízott benne,
hogy jó árat sikerül velük kialakítani. Az ün-
nepekre mindenkinek jól jött egy kis pluszjö-
vedelem. Persze arra mindenki gondolt, hogy
saját részre a legszebb jószágokat hagyja meg.
A felelős gazda ilyenkor a jövő évre is tervezett
és hagyott malacot, amit jövő téle felhizlalt.
Ezeket a malacokat az ember tavasszal aztán
kicsapta a csürhére, ami ekkor még minden
faluban létezett. A csürhén, a jó legelőn még a
gyengébb malacok is kifejlődtek.

Az EU-csatlakozás árnyoldala

Aztán 2007-ben Románia be-
lépett az Európai Unióba és az uniós követelményeknek
megfelelően első lépésben be-
szüntették a csürhét. Ekkor a
falusi ember értetlenül állt a
tiltás előtt, hiszen nem tudta
elképzelné a sertéstartást csür-
he nélkül. De jött az uniós,
a követelményeknek eleget kel-
lett tenni. Aztán a falusi ember
alkalmazkodott, megoldotta a
sertésnevelést csürhe és lege-
lő nélkül is. A rendszerváltás,
majd az uniós tagság magával
hozta az állami gazdaságok,
állatneveldek, komplexek privatizálását is,
amik javarészt bezártak vagy idővel meg-
szűntek. A jószágvásárok még működhet-
tek, így a falusi ember továbbra is a háztáji
jószágartásnál maradt.

Sertéspestis: az egészséges állományt is lemészárolták

Négy éve, 2017-ben bekövetkezett az, amire
senki sem számított, megjelent az afrikai ser-
téspestis, ami nagyon gyorsan terjedt és telje-
sen leamortizálta egyes falvakban a sertéstar-
tást. Az állam úgy próbálta a vírus terjedését
megakadályozni, hogy elrendelte a jószág és
terménypiacok bezárását, és a gócpontok fel-
számolását az állam és az állategészségügyi
és élelmiszer-biztonsági központ (DSVSA)
szakembereinek segítségével. Voltak olyan te-
lepülések és sertésneveldek, ahol a teljes ser-
tésállományt lemészárolták, azoknál a gazda-
ságoknál is, ahol nem volt fertőzés. Így tör-
tént ez például Bihar megye több falujában is,
mint például Érolasz, Albis és Vedresábrány.
Az emberek felháborodva álltak a hír előtt,
misperint le fogják ölni a jószágokat, a fertő-

Ifj. Dormány Sándor érköbölküti gazda sertéstartással kezdett el foglalkozni

zött sertések mellett az egészségeseket is. A
hír bejelentésekor még senki sem garantálta,
hogy a gazdákat kárpótolni fogják. Ezekben a
falvakban a teljes sertésállományt kiirtották.
Mivel a vírus az emberre nem jelent veszélyt,
ezért nem foglalkoztak vakcina kifejlesztésé-
vel és a jószágok beoltásával, ami a mai napig
sincs megoldva.

Elment a kedve a gazdáknak a sertéstartástól

A károsult gazdákat az állam kárpótolta, hogy
a három hónapos karantén leteltével egészsé-
ges sertéseket tudjanak vásárolni. Ekkor azon-
ban sok kiscsászán elment a kedve a sertés-
tartástól. Mára már sokan egyáltalán nem tar-
tanak kocát, nem szaporítanak. Van, aki vesz
egy-két malacot s maga felhizlalja, vagy már
eleve hízót vesz és azt vágja le. Nagyon sokan
vannak már, akik a disznóhúst, ami a család
asztalára kerül, boltból vásárolják meg.

Sajnos Románia gazdasága mára oda jutott,
hogy az sertéshúszükségletnek a negyedét
tudja megtermelni, háromnegyedét pedig
importálnia kell más országokból.

A sertéspestis terjedését meg-
akadályozandó, olyan törvény-
tervezetek is napvilágot láttak,
misperint egy háztáji gazdaság-
ban maximum öt darab sertés
tartható. Szerencsére az ilyen
tervezetek nem léptek hatályba.

Vállalkozás bizonytalanságban

Reménykedve abban, hogy a
háztáji disznóhús lesz még
kelete, ifj. Dormány Sándor
érköbölküti gazda, gyermekko-
ri jó barátom elkezdett sertés-
tartással foglalkozni. Gazdasá-
gában eddig főleg főleg szarvasmar-
hakkal foglalkozott, most pedig
sertéssel próbálkozik, mégpedig a belga pietrán
fajta tartásával. Erről azt kell tudni, hogy rövid
időn belül nagy hústömeget termel és elegendő
mennyiségű szalonnát is. Beszélgetésünk során
elmondta, hogy ez a sertésfajta sokkal drágább
a többi fajtánál, mivel nagy a húshozama. Az
eddig meghizlalt sertéseket és malacokat is na-
gyon jó áron tudta értékesíteni. Ő is tart a ser-
téspestistől, főként, hogy Köbölküton is voltak
gócpontok, amiket megszüntettek. Próbálja ő
is betartani a szabályokat annak érdekében,
hogy a fertőzés ne kerüljön be a gazdaságába.
A körzeti állatorvosok elmondása szerint a
sertéspestis terjedése most sem állt meg, a
települések karanténból karanténba esnek
át, mivel mindig megjelenik a vírus egy-
egy gazdaságnál. Ez azt jelenti, hogy tilos
a sertések eladása és a gazdaságból történő
elszállítása ezeken a településeken.

Ezeknek a tényeknek a függvényében igen-
csak megkérdőjeleződik a háztáji sertéstartás
jövője. Vajon gyermekeinknek, unokáinknak
lesz még részük nagy disznótorozásokban, és
sikerül-e újraéleszteni a vidéki, hagyományos
életmódot és a vele járó szokásokat?

ANTAL JÓZSEF falugazdász

Igényelhető a fűtéstámogatás

Megkezdte a 2021–2022-es időszakra vonatkozó fűtési támogatás igényléséhez szükséges formanyomtatványok kiosztását, illetve a kérelemhez szükséges okiratok fogadását október második felétől a Székelyhídi Szociális Ellátások Igazgatósága (DAS Săcueni), a városi polgármesteri hivatal szociális ügyekért felelős osztályán.

A fűtési támogatásban székelyhídi, illetve a hozzá tartozó falvak valamelyikében lakással rendelkező családok és egyedül élő személyek részesülhetnek. A támogatás odaítélése során figyelembe veszik a családtagokra eső nettó havi jövedelmet, illetve a lakásban használatos fűtési rendszert is (gázfűtés, elektromos vagy hőenergia, fa- vagy szénalapú fűtés).

A fűtési támogatást a hideg időszak teljes egészére adják (2021. november 1. – 2022. március 31.), vagy ennek egy részére, a kérelem és a szükséges okiratok benyújtásának időpontjától függően.

Újdonság, hogy a sérülékeny fogyasztók védelme érdekében hozott 2021/226-os törvény értelmében ettől az évtől kezdődően energiátámogatásban részesülhetnek az errefászoruló. Az energiátámogatást (nem azonos a fűtéstámogatással) havonta, beleértve a hideg időszakot, egy meghatározott összeg formájában adják: 30 lej/hónap elektromos áram fogyasztásáért; 10 lej/hónap gázfogyasztásra; 10 lej/hónap hőenergia-fogyasztásra; 20 lej/hónap szilárd tüzelőanyag és/vagy fűtőolaj esetében.

A formanyomtatványokat a polgármesteri hivatal székhelyén a szociális ügyekért felelős osztályon adják ki hétfőtől péntekig 8.00–16.30 között. Az aktuális járványhelyzetre való tekintettel az épületbe csak a zöldigazolvánnyal rendelkezők léphetnek be, azonban az osztály munkatársai kimennek azokhoz,

A fűtéstámogatás küszöbértékei:

Havi egy főre eső átlagjövedelem	Fűtéstámogatás*
200 lejnél kevesebb	100%
200,1–320 lej között	90%
320,1–440 lej között	80%
440,1–560 lej között	70%
560,1–680 lej között	60%
680,1–920 lej között	50%
920,1–1040 lej között	40%
1040,1–1160 lej között	30%
1160,1–1280 lej között	20%
1280,1–1386 lej között	10%
1280,1–2053 lej között – családtagra vonatkoztatva	
1280,1–2053 lej között – egyedül élő személyre vonatkoztatva	

* A Megyei Szociális Kifizetési és Felügyelői Ügynökség (AJPIS) által elszámolt összeg (% a számla értékéből)

akik nem rendelkeznek ezzel, és tőlük is átvesszik az igényléseket. A formanyomtatványok ugyanakkor letölthetők a polgármesteri hivatal honlapjáról (www.sacueni.ro/asistentasociala). Ugyancsak itt tájékozódhatnak a támogatás feltételeinek részleteiről is. A szociális igazgatóság javasolja, hogy igénylés előtt ellenőrizzék a kizáró jellegű javak listáját, ez szintén megtalálható a honlapon.

A támogatási kérelmeket legkésőbb minden téli hónap 20-ig lehet benyújtani. Azok a sérülékeny fogyasztók, akik hőenergiával, gázzal, szilárd tüzelőanyaggal fűtenek, abban az esetben részesülhetnek támogatásban, ha a havi nettó jövedelem családtagonként nem haladja meg a 1386 lejt, egyedül élő személyek esetében pedig a 2053 lejt.

SZÜCS-PAP ENIKŐ

Székelyhídon is megemlékeztek az aradi vértanúkról

Október 6-án késő délután vette kezdetét a tizenhárom aradi vértanúra való megemlékezés a református templomban, Rákosi Jenő érmelléki esperes megható istentiszteletével. Ezt követően az egybegyűltek a templomkertben lévő kopjafához vonultak, ahol Fekete Katalin kulturális referens köszöntötte a jelenlévőket. Béres Csaba polgármester beszédét követően a Búzavirág Népdalkör és a Székelyhídi Férfikórus énekei hangzottak el, azután Kincses Balázs szavalelát hallhattuk. A megemlékezés mécsesek gyújtásával, koszorúzással és a *Himnusz* elneklésével ért véget.

SZ. J. L.

A megemlékezés résztvevői a református templomkertben lévő kopjafához vonultak

Őrzik Csokaly épített örökségét

A csokalyi kúriák olyan értékek, amelyeket meg kell őrizni a következő nemzedékek számára

„A csokalyi Farkas-kúria négyhektáros telkén, mely hamarosan a székelyhídi helyhatóság tulajdonát fogja képezni, egy száz férőhelyes, idős befogadásra alkalmas öregotthon fog felépülni” – szövegezte meg a városvezetés terveit az előljáró.

„Ezek a mi értékeink, és azért kell megőrizni mert az őseink hozták létre, akik szolgálták ezt közösséget” – emelte ki az

esemény fontosságát Szabó Ödön Bihar megyei RMDSZ-es parlamenti képviselő.

A kiállításon látható képek és a több oldalas kiadvány az Ér Hangja Egyesületnél szakmai gyakorlatot szerzett Orosz Tamás, a Partiumi Keresztény Egyetem reklámgrafika szakos hallgatójának munkáját dicséri. Az állandó kiállítást a csokalyi református egyházközség gyülekezeti termében lehet megtekinteni.

ÉR HANGJA

Lilliput-előadás a színházban

Több, mint ötszáz gyermeknek mutatta be a Sosevolt cirkusz című darabot a közelmúltban a nagyváradi Szigligeti Színház Lilliput társulata, a székelyhídi Szabó Ózsa Városi Színházban. Az előadást sok-sok mosoly, vidámság és taps jellemezte.

Kárpótlási igénylés a hadi- és politikai foglyok gyermekeinek

Elérte a százat azon személyek száma október harmadik hetében, akik hadi- és politikai foglyok gyermekeként kárpótlást igényeltek a székelyhídi polgármesteri hivatal szociális osztályán.

Az 1990/118. számú törvény, valamint az azt módosító 2020/232. számú jogszabály értelmében az 1945. március 6. és 1989. december 22. között politikai indokok miatt üldözött, bezárt, deportált személyek gyermekei is pénzügyi, havonta folyósítandó kárpótlást kaphatnak a román államtól.

A pénzösszeg, a szülő fogságban töltött évei alapján van kiszámolva a törvény szerint. 700 lej juttatásra jogosultak, akik a fogság előtt születtek, 350 lejre, akik fogság után születtek, illetve 500 lej kárpótlásra számíthatnak, akiknek szülege pedig a fogság ideje alatt hunyt el. Továbbá a városháza könyvelés-

gén adókedvezmény is igényelhető ezen személyek számára, ami vonatkozik egy házra és egy autóra.

A kérések elbírálásának ideje minimum két hónap, az igénylők visszamenőleg is megkapják az adott összeget. Jelenleg már kevesebb a jelentkező, főleg azok vannak, akiknek valamilyen probléma adódott a szükséges iratokkal kapcsolatban, de természetesen továbbra is lehet igényelni a kárpótlást. A dossziék összeállításában a székelyhídi polgármesteri hivatal szociális osztályán Kovács Cristina nyújt segítséget mindenkinek. Elmondása szerint Bihar megye minden szegletéből keresték már fel, nem csak falvakból, hanem városokból is, illetve olyan személyek is, akik régen itt laktak, de már Magyarországon élnek.

SZYÁRTO JÓZSEF LÁSZLÓ

Eredményes érmelléki erős emberek

„Azért küzdünk, hogy a natúr erőn legyen a fő hangsúly” – vallják Toldó és társai

Versenyről versenyre bizonyítják erejüket, kitartásukat és lelkesedésüket az érmelléki natúr erős emberek. Sportjukat hobbiként, de nagyon motiváltan űzik. Már folyamatban van egy nemzetközi kezdeményezés az olimpiai versenyszámmá való nyilvánításra, ez pedig széles lehetőségeket nyitna a sportág számára.

A környéken valószínűleg senkinek nem kell bemutatni Tudoszi Öcsi Toldót, aki évek óta számos nemzetközi erősemer-versenyen képviselte már településünket, együtt a csapatával, ahol többször dobogós helyezést is elértek. A csapat nem nagy, hiszen elmondásuk szerint nagyon kevés a kitartó ember, idővel sokan lemorzsolódnak, ám a meglévő tagok hétről-hétre, versenyről versenyre bizonyítják erejüket, kitartásukat és lelkesedésüket.

Jó eredményeket értek el

Toldó – aki egyben a csapat edzője – 2014-ben kezdte el ezt a sportot, majd 2015-ben csatlakozott hozzá Kiss Attila Csokalyról. Később bővült a csapat, a jelenlegi tagok közül Molnár Dénes (Hegyközszentmiklós) 2019-ben, majd idén tavasszal Batori Szabolcs (Székelyhíd) és Halász Ádám (Csokaly) döntöttek úgy, hogy kipróbálják magukat az erősemer-sportban. Azóta számos eredményt értek el, idén augusztusban például Esztergomban voltak egy tehetségkutatón, ahol a fiúk szépen szerepeltek: Szabi második, Dénes harmadik, Ádám pedig negyedik helyezést ért el. Szeptemberben Oroszlányban indultak egy versenyen, ahol Attila második, Szabi kilencedik helyezést ért el.

2018 végén Toldó megalapította saját szövetségét Asociația Natural Strong Man Toldo néven, a fiúk is ennek a szövetségnek az égisze alatt versenyeznek. Ugyanebben az évben Magyarországon megalapították a Natúr Erős Emberek Világszövetségét (World's Natural Strongman Federation), Fekete László elnökségével, amelyhez a világ számos országából csatlakoztak. Toldó és egy szlovák társa ennek a szervezetnek az alelnökei. Beszélgetőtársam elmondása szerint a hangsúly a natúr szón van, ami azt jelenti, hogy nem használnak semmilyen teljesítményfokozót, a nagyobb versenyek után letesztelik a versenyzőket, doppingtesztet végeznek. „Ezért küzdünk, ezért dolgozunk, hogy a természetes, natúr erőn legyen a fő hangsúly” – teszi hozzá Toldó.

Hátul: Halász Ádám, Fekete Miklós, Tudoszi Öcsi Toldó, Fekete László, elől: Batori Szabolcs, Kiss Attila, Molnár Dénes

A magyarországi egyesület célja, hogy ezt a versenyszámot felvetessék az olimpiai játékok listájára, ez a kezdeményezés már hivatalos formát is öltött, ha sikerül elfogadtatni, akkor innen Romániából csak a székelyhídi egyesületen keresztül lehet majd kijutni. Ahhoz, hogy ezt a kezdeményezést elindíthassák, 22 ország aláírására volt szükség, amit már sikerült összegyűjteni, innentől kezdve már nem rajtuk, hanem a Nemzetközi Olimpiai Bizottságon (NOB) múlik a dolog.

A sportszámaikban az erő dominál

A versenyszámokról megtudom, hogy Fekete László (erősportoló, többszörös bajnok a magyar erős emberek versenyén, világversenyek résztvevője, 1988 és 2012 között Magyarorszáig legerősebb embere – szerk. megj.) úgy válogatta össze őket, hogy az erő domináljon. Minden versenyszámnál szerepel a kőgolyó, aminek súlya 130–210 kilogramm, és a traktorkerek-pörgetés – ennek súlya 470, 550 illetve 600 kilogramm is lehet versenytől függően. Ezen kívül van még lépcsőre cipelés, ahol a súlyok 180–300 kg között mozognak, lengősúlycipelés, koffercipelés, ahol a kofferek darabja 125–150 kilogramm, illetve sziklacipelés, a sziklák súlya 170 és 190 kilogramm. A heti egyszeri edzés során a fent említett gyakorlatokat csinálják végig, ilyenkor lényegében versenyt szimulálnak. Ez annyira megterheli az izmokat, hogy verseny előtt egy héttel már nem is edzenek, hiszen az izmoknak regenerálódni kell ahhoz, hogy a legjobb eredményt tudják nyújtani.

Nincsenek támogatók

A csapatnak nem egyszerű a helyzete: bár a fiúk jól teljesítenek a versenyeken, az anyagiak nagyon sok mindenben korlátozzák őket. Edzőjük és csapatkapitányuk a felszereléseket még évekkkel ezelőtt saját pénzből vásárolta meg, sőt egy részüket ő maga készítette. A versenyre való kijutásokat anyagi

Kiss Attila: „Nekem ez a sport már gyerekkoromban megtetszett, csak akkor még nem volt elérhető a környéken, de amikor Öcsi elhozta az első súlyokat Székelyhídra, már sokkal közelebbinek tűnt, hogy egyszer én is kipróbálhatom magam benne. Véletlen egybeesés volt, hogy pont ott tartotta a súlyokat, ahol én akkoriban dolgoztam, így ki tudtam őket próbálni és láttam, hogy van olyan, amit fel tudok emelni. Ugyanekkor történt, hogy Öcsi társat keresett maga mellé a páros versenyekhez. Így kezdtük el a közös pályafutásunkat, ahol a legjobb elért eredményünk a világbajnoki III. hely, amire nagyon büszkék vagyunk. Sokan meglepődnek azon, hogy ilyen testalkattal ekkora súlyokat tudok megmozgatni, de én szeretem feszegetni a határaitam. Ezenkívül nagyon fontos a számomra, hogy olyan dologgal tudom levezetni a fölösleges energiámat, amivel nem teszek kárt senkiben, hiszen ez egy nagyon nehéz, de ugyanakkor békés sport.”

Molnár Dénes: „Egyszerűen csak szeretem csinálni, minden különösebb érdek nélkül, és szeretem megmutatni a világnak, hogy lehetséges.”

Tudoszi Öcsi Toldó sziklacipelés közben, a sziklák súlya 170 és 190 kilogramm közötti

hátterét a magyarországi egyesület biztosítja, sajnos nekik nincsenek itteni támogatóik, mindent maguknak fizetnek, a fiúk is saját maguknak szerzik be a fogyóanyagokat, mint például a tapadást elősegítő por és wax, amik az edzések során elengedhetetlenek. A csapat minden tagjának munkahelye van, és csak hobbiként űzik az erős emberek sportját. Anyagi perspektíva ebben a sportban jelenleg nincs Romániában, erre csak az jelentene megoldást, ha sikerülne olimpiai versenyszámmá nyilvánítani.

Mi a motivációjuk?

Megkérdeztem tőlük, személy szerint őket mi motiválja, mit jelent számukra ez a sport?

Batori Szabolcs: „Én már előtte is erőemelő voltam, számomra ez az új sport új kihívás. Bár a kettő hasonlít egymásra, de mégsem mindenben. Az erős ember versenyszámokhoz sokkal több minden kell, összetettebb: erő-állóképesség, dinamikus erő, robbanékonyság. Engem az motivál, hogy ebben a sportban is érjek el jó eredményeket, és ezáltal motiváljam a sportra a diákjaimat és a körülöttem lévő embereket.”

Halász Ádám: „Ez egyfajta belső bizonyítási kényszer, főleg magamnak és a családnak.”

Tudoszi Öcsi Toldó: „Engem gyerekkorom óta az erő foglalkoztatott, mindig ehhez hasonló dolgokat csináltam, alapítottam egy konditermet Székelyhídon, nekem ez az életem. Úgy érzem, hogy hagytam valamit az utókornak, mert az elején egy pincében kezdtünk edzeni, most pedig van egy szép konditermünk, sok fiatal jár ide, akik a szabadidejüket nem a kocsmában töltik, hanem itt. Büszke vagyok a fiúkra, a kitartásukra, a munkájukra, és úgy gondolom jó példával jártam előttük, most már hagyom őket érvényesülni... Bizonyítunk magunknak, az életnek, nekünk már az is büszkeség, hogy kijutunk Romániából egy-egy nemzetközi versenyre és bekerülünk a tv-be, látja a világ, hogy mi versenyzünk, ráadásul úgy, hogy sosem kellett szégyenkeznünk az elért eredmények miatt.”

Egyértelmű, hogy nem a pénzért csinálják, valami más hajtja őket: bizonyítani akarás, egy belső kényszer, hogy az ember megmutassa a világnak, mire képes, hagyni valami maradandót maguk után az utókornak. Kívánunk nekik ehhez a továbbiakban is sok sikert!

Kiss Attila traktorkereket pörget, ennek súlya 470, 550 vagy 600 kilogramm lehet

A szív zakatol, ha a bor bakator

Pálfi Noémi borszakértő az érmelléki borászat újjászületéséről, távlati kilátásairól

A tudószerű szőlőszemek teszik bakator fürtöket különlegessé más szőlőkhöz képest

A jó bornak nem kell cégér, tartja a mondás, de az útról, amin végighalad mindig érdemes beszámolni, főleg ha az örökségünkről van szó, az érmelléki szőlőfajták királyáról. Pálfi Noémi borszakértőnek köszönhetően többet megtudhattunk a bakator reneszánszáról, az érmelléki borászat távlatairól, jelenéről és jövőjéről.

Pálfi Noémi programszervezőként dolgozott egy nagyváradi borszaküzletben (vinotékában), ahol elsajátította a borok ismeretét, majd létrehozta a Nagyváradi Borbarátok Egyesületét borvidékünk népszerűsítése és fejlesztése érdekében. Megszervezték az első nagyváradi Bor-Bált, nagyon sok magánszeméllyel, borással, támogatóval, többek között dr. Papp Lászlóval, Debrecen polgármesterével, Maurer Oszkár délvidéki borással, valamint dr. Balla Géza, arad-hegyaljai borász szakmai segítségével. Ezzel megtörténtek az első lépések ahhoz, hogy ténylegesen támogatni tudják a borvidéket.

A célkitűzés az egykor híres bakator szőlő visszahonosítása, amiből annak idején Székelyhídról Stubenberg gróf és Bihardiószegről Zichy gróf csodálatos borokat vittek ki a párizsi és londoni világkiállításokra a XIX. században, és aranyéremmel tértek vissza. A bakator szőlőfajtát a Heit család

telepítette vissza elsőként Bihardiószegre, majd a tőlük hozott vészszókkal által több mint 15 ezer oltványt osztottak szét az Érmelléken.

Képezik a bortermelőket

Béres Csaba városvezető felkérésére Pálfi Noémi polgármesteri tanácsadóként tevékenykedik a helyi borvidék fejlesztésén már több mint két éve. Több képzés és rendezvény megszervezése után elmondható, hogy csodálatos bakatorültetvények találhatóak a vidéken, a bortermelők fejlődnek és igényes nedűket készítenek, melyeket az érdeklődők a Bihardiószegi Bakator Bor- és Gasztróteraszon már meg is kóstolhattak.

Nagy igény volt a térségben a bortermelőkkel való foglalkozásra, mert a különböző borversenyeken is elnyert több érem és diploma ellenére a vidéken a minőség megkezdte egy bizonyos szinten. A szervezett szakképzések után megtörtént az áttörés, és rengeteg rendezvényre jutottak el a borászok, bel- és külföldre egyaránt, borfesztiválon barátkoztak termelőkkel, elvégeztek különböző ismereti tanfolyamokat, és ez meglátszik minden elkészült nedűn. Már nem igazán lehet hibás borokkal találkozni a komolyabb szőlő- és bortermelőknél, az emberek szakmailag felkészültek, megvan a tapasztalat és a kapcsolati háló egyaránt.

Az Erdélyi Magyar Borászok Egyesülete – amit dr. Balla Géza borász, egyetemi tanár hozott létre, és amelynek Pálfi Noémi ügyvezetője – hozzájárult a nagyobb elképzelések megvalósításához, hogy ne csak partiumi, hanem erdélyi szinten is tervezzenek. Mivel az Érmellék eléggé hangsúlyos pont, itt összpontosul Noémi tevékenysége. Székelyhíd régi kórházépületének felújítását tervezik, ahol képzési helyszínt és borlaboratóriumot szeretnének létrehozni az erőteljesebb munka érdekében. Ahhoz, hogy a követelményeknek megfelelően tudjanak elkészíteni egy bort, kulcsfontosságú a laboratórium megléte, ahol pontos méréseket lehet végezni az adott időn belül, a látott eredmény alapján pedig meg tudják állapítani, hogy min kell változtatni a készítés során.

A Biharon létrejött negyvenhektáros szőlőbirtok és családi borászat is csodálatos eredmény, ahol új technológiákkal dolgoznak, lendületesen, és ahol kialakulóban van egy akkreditált központ is a Darabont pincészetben. Ez nagy segítséget nyújt akár a székelyhídiaknak is, és nemcsak abban, hogy népszerűsítik az érmelléki borvidé-

Pálfi Noémi tanácsadóként tevékenykedik az érmelléki borvidék fejlesztésén

ket, mivel boraik már a piacon vannak, hanem tanácsokkal, akár laboratóriumi mérésekkel is.

Bakatorból csak a harmadik évben szoktak bort készíteni, de Noéminak volt szerencséje már ennél fiatalabb nedűt is kóstolni, amelyek már jól sikerültek mondhatók. Ahogy a szőlő gyökere mélyebbre megy, életerősebb, egyre jobb minőségű lesz a szőlő, és a borász is jobban kiismeri. Továbbá a bakator azért érdekes szőlőfajta, mert el lehet készíteni reduktívan acéltartályban, ami egy könnyebb, friss, üde bort ad, de érdemes kivárni azokat a teteleket is, amik fahordós érlelést kapnak. A régi írárok tíz-tizenkét éves bakatorokról számoltak be. Manapság azért fehér borokat nem szoktak ilyen sokáig érlelni, ezért már egy két-hároméves bakator, amit fahordós érleléssel készítenek, valószínűleg különleges élményt nyújt. A szőlő maga óriási fürtöket ad, csemege-szőlőként is megállja a helyét, de természetesen a borban mutatkozik meg igazi ereje.

Jövőbeli tervekből nincs hiány

Sajnos kevés főállású borász van, még nem merik a gazdák munkájukat teljesen feladni, hogy kizárólag a borral foglalkozzanak, ezért nedűiket nem lehet hivatalos keres-

kedelmi forgalomba vinni, továbbá még a piac sincs kiépítve teljesen. Tervben van a székelyföldi éttermekkel, kereskedelmi egységekkel való együttműködés az erdélyi borok népszerűsítése céljából, ahol jelenleg a magyarországi borok vannak többségben. Mivel Székelyföld kevésbé a borairól híres, remek piaca lehetne az erdélyi boroknak. Ez irányába vannak törekvések, fontos a piac, a hivatalossá tétel a borászok részéről, az egyre jobb borok készítésének érdekében. Székelyhíd turisztikai várossá való előrelépése szintén nagyban hozzájárulhat a helyi borturizmus fejlődéséhez.

Jövőbeli tervek közt szerepel még egy továbbképzés, amit jövőre szeretnének megvalósítani. Az egyéves képzés rövidített változata – ami egy intenzív kétszer egyhetes gyakorlati borászati képzés, reggeltől estig tartó programmal – a Budafoki Soós István Borászati Technikum és az Erdélyi Magyar Borászok Egyesületének szervezésében valósulna meg, ezt követné a helybeli elméleti oktatás.

Emellett a Nagyváradi Borbarátok Egyesület bizakodik a jövő évi húsvét utáni Bor-Bál megszervezésében, és folytatni szeretné a munkát a bakatoroltványok kiosztásában, melyek kizárólag megrendelés útján hozzáférhetők.

SZYÁRTÓ JÓZSEF LÁSZLÓ

A cél az, hogy minél jobb minőségű nedű készüljön

Egy két-hároméves bakator, amit fahordós érleléssel készítenek, különleges élményt nyújt

Sziasztok Pajtikák!

Ősz van. A természetben minden csodálatos őszi színekbe öltözött. Ilyenkor, ha az erdőben vagy a parkban sétáltok, ti is gyönyörködhetek ezekben a színekben. Sok szép rajzot kaptam tőletek ebben a hónapban is. Örülök minden rajznak, amit nekem küldtetek.

Az idő egyre hidegebbre fordul, már nem lehet olyan sokáig kint játszani, mint eddig. Olvassatok sokat, töltsétek minél több időt születekkel, testvéreitekkel, barátaitokkal. Tartalmas időtöltést kívánok nektek!

KÓPÉ

KÓPÉ ÜZENETE: az oldalon a hozzám beküldött gyerekrajzoknak csak egy válogatását láthatjátok, az összes beküldött alkotásokat hiánytalanul megtalálhatjátok az erhangja.ro/havilap honlapon!

SZABÓ DÓRA (III. C osztály)

Szemerklél az őszi eső...

KÁNYÁDI SÁNDOR

Szemerklél az őszi eső, szomorkodik a diófa, nem búsulna, ha a nyári viselete most megvolna.

De letépte a cudar szél pompázatos szép ruháját, pedig azt még a zuhogó záporok is respektálták

De leginkább azon búsul, hogy azok is elszelleltek, akik árnyas lombja között nyáron által csiviteltek.

Se egy rigó, se egy veréb, csak egy öreg, mindig álmos varjú maradt hűséges a lombja-vesztett diófához.

Ül, csak ül és hallgat bölcsen, jól tudja, hogy nemsokára lesz az öreg diófanak gyönyörűszip hősübája.

BERECKZI ZSELYKE, DOMBI PATRICIA (III. C osztály)

KULCSÁR TAMARA (III. C osztály)

VARGA SZABINA (I. B osztály)

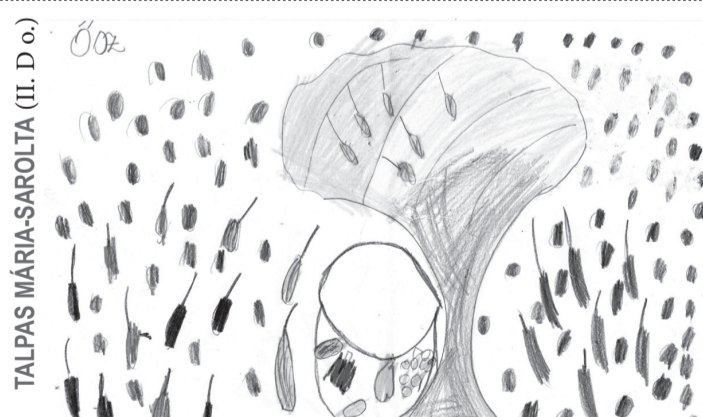
GÓDER CSONGOR (II. C osztály)

HEGYESSY ZSÓFIA (III. C osztály)

BÉRES ABIGÉL (III. C osztály)

TALPAS MÁRIA-SAROLTA (II. D o.)

BALÁZS ÁBEL (II. D osztály)

TALPAS ALEXANDRA (II. D osztály)

BALOGH ALEX-BRIAN (II. D osztály)

BŐSÖRMÉNYI FABIÁN (II. D osztály)

KANALAS BARBARA (II. D osztály)

Újra pattog a labda a székelyhídi lányok kezében

A székelyhídi kézilabdás lánycsapatok a Partiumi Kézilabda-program kereteiben szervezett bajnokságban szerepelnek, miután bizonytalan jövőkép (pl. koronavírus) miatt nem sikerült a magyarországi korosztályos bajnokságba beiratkozni az U12-es csapattal (11–12 évesek).

Ebben a kiírásban, amelyben Bihar, Szatmár és Szilágy megyei együttesek vesznek részt, U12-es csapatunk két helyszínen négy mérkőzésen van túl, az U15-ösök (14–15 évesek) két meccset játszottak, míg a legkisebb 9–10 évesek, az U11-es játékosok október utolsó napján léptek

pályára Szatmár megyében. Ezek a versenyeken nincs hivatalos eredményszámolás, ezzel is próbálva levenni a pluszterhet a fiatalok válláról, és arra ösztönözni őket, hogy a játékra koncentrálnak. A tervek szerint a U11-es korosztályban hat-, U12-ösöknél nyolc-, U15-ösöknél

pedig hétcsapatos bajnokság őszi fordulója december 19-én zárul, amennyiben erre lehetőség adódik.

Remélem minden játékos, sok pozitív élménnyel, még több játéktapasztalattal és új barátságok

kötésével megy majd a decemberi pihenőre.

Ez alkalommal szeretném megköszönni utólag is a támogatást a Petőfi-líceumnak és vezetőségének.
KOZMA SÁNDOR edző

A három lánycsapat közül a legkisebbek heti két, a nagyobbak, heti három alkalommal tartanak edzéseket

Hatéves fejlődés az alapoktól

2015-ben indult útjára szivacskezilabda településünkön egy nyári tábor keretében. Akkor kilenc-tíz éves gyerekek, 17 kislány és 15 kislány vett részt a foglalkozásokon, Hegyessy Viktor, Dunai Melinda és alulírott vezetésével. Majd abban az évben ősszel, az iskolakezdés után, heti két alkalommal folytatódott a kézilabda oktatása. Később a Petőfi Sándor Elméleti Líceum csatlakozott a Szatmár-Ferencváros női kézilabda-utánpótlási projekthez, amelynek szülőatyja és koordinátora, a Budapesten élő, Szatmárnémetiből elszármazott Kiss Zoltán Sándor volt. Az évek során sokat fejlődött és változott a projekt. Jelenleg a Partiumi Kézilabdaprogram keretében három korcsoportban, 35 gyerek kézilabdázik településünkön. A program a Székelyföldi Kézilabda-akadémiát is támogató, Együtt Növünk fel! Alapítvánnyal működik együtt (ezt a Magyar Kézilabda-szövetség hozta létre a külföldi kézilabda-utánpótlás támogatásáért).

A jelenlegi három lánycsapat már áttért a bőrlabdára, a szivacsról. A legkisebbek heti két, a nagyobbak heti három alkalommal tartanak edzéseket. A vírushelyzet miatt tavaly több online, és így egyéni foglalkozást tudtunk csak tartani. Ezzel is próbáltuk a kialakult helyzetet elviselhetőbbé tenni.

Szerencsénkre 2020 májusában és júniusában sikerült több tornát is megszervezni minden korosztálynak, így kézilabdás élményekkel, érmekkel és mosolygós arcokkal mentek nyári vakációra a gyerekek. Idén augusztusban kezdtük újra az edzéseket.

Úszni tanítanak, egészségre nevelnek az uszodában

Úszótanfolyamokra várják az érdeklődőket a sportszakemberek a székelyhídi tanuszodában. Egy, már évek óta várt együttműködésnek köszönhetően novembertől a nagyvárad Xterra Sportklub munkatársai várják úszásoktatásra a gyerekeket és felnőtteket egyaránt, minden hétfőn, kedden, csütörtökön és pénteken.

Szeptember derekán nyitotta meg kapuit Székelyhíd tanuszodája, és napokon belül bebizonyosodott, hogy a lakosság már nagyon várta a létesítmény megnyitását. A hónap végére Krizsán Benjámint helyi származású testnevelő tanárt, hivatalos úszásoktató órarendje egy szempillantás alatt betelt. Az érdeklődés azonban nem hagyott alább, így további oktatókat keresett az uszodát működtető helyhatóság.

Együttműködés az Xterrával

Még 2018-ban, az uszoda építésének kezdetekor megkereste Székelyhíd városvezetését a nagyvárad Xterra Sportklub. Kifejezték szándékukat, hogy sportszakértői munkájukkal örömmel hozzájárulnának a közösség életminőségének javításához, a tanuszoda működtetéséhez. Így november hónaptól kezdődően az Xterra Sportklub munkatársai, Cristina Cekan és Szokolszky István várják azokat a gyerekeket és felnőtteket, akik sze-

retnének megtanulni úszni. Az úszótanfolyamra Törő Mónikánál lehet jelentkezni a 0751-744115-ös telefonszámon. Az úszásoktatás minden hétköznap 16 és 21 óra között zajlik, ára 20 lej/alkalom.

Aki úszni szeretne a székelyhídi tanuszodában (alkalmanként vagy bérlettel) időpontot a 0786-228635 telefonszámon kérhet, az uszoda recepcióján.

A város sportstratégiája

Székelyhíd város vezetősége az elmúlt évek során minden kulturális vagy sportlétesítmény közösségnek való átadásakor kihangsúlyozta: a városiasodás nem csak a közművek vagy közösségi terek megteremtését jelenti, hanem elsősorban a közösség gondolkodásában és életvitelében végbe menő folyamatnak kell lennie, az előbbieket pedig az ehhez hozzásegítő tárgyi környezetet jelentik. Ugyanígy az uszoda is, amely ugyan minden város alapvető „sportkelléke” lehet, de ha a közösség nem használja, nem teszi élete vagy gyerekei életének részévé, és nem szocializálódik ebben a környezetben és sportágban, akkor csak üres falak, hasztalan úr.

Béres Csaba lapunknak elmondta, nem az a cél, hogy olimpiákon neveljenek: „A cél az, hogy ráneveljük saját magunkat, hogy a mozgékony életmód nagyon fontos az

egészségünk megőrzése érdekében” – hangsúlyozta a polgármester. A város sportstratégiája szempontjából rendkívüli jelentőségű a tanuszoda és az Xterra Sportklub találkozási pontja. A Xterra Sportklub tagja a Román Atlétikai Szövetségnek és a Román Triatlonszövetségnek is. Az egyesület munkatársai olyan sportszakemberek, akik jól tudják, a mozgás nem csak hobbi lehet, de tudomány is. Az Xterra fő tevékenységei közé tartozik a helyes sportgyakorlás oktatása (például arról, hogyan fussunk helyesen), sporttáborok szervezése gyerekek számára, a sporttehetség-gondozás, de futó- és triatlonszervezés is (úgy mint a tizenegy éve megszervezett nemzeti triatlonszövetség, az X-Man Románia). Épp ezért a helyhatóság, mint a tanuszoda működtetője arra kérte a sportszakembereket, az úszás mellett idővel a futást és a biciklizést is vezessék be a helyi közösség életébe, hogy az érdeklődők helyesen tudják művelni ezeket a sportokat.

Kérdésünkre, amely e sportok gyakorlásának helyszínére vonatkozott, a polgármester megosztotta Székelyhíd közigazgatási területén belüli, az erdei tájfutáshoz kellő útvonalak és több kilométer bicikliút kialakításának tervét. Míg a futáshoz kellő irányvonalakat az erdészeti hatóságok közreműködésével tervezik kirajzolni, addig a kellő bicikliutakat európai uniós alapokból fogják megvalósítani, pályázati úton. Amíg ezek megvalósulnak, addig is a már meglévő füves sportpályák rendelkezésre állnak a futni vágyók számára, a biciklizők pedig a közutakat használhatják, illetve tervezik az uszoda trénerpadokkal való felszerelését is, ha arra igény mutatkozik. Emellett havi rendszerességgel közösségi sportnapokat is tervez a városvezető, mely a szervezők szemében egyelőre nagy kihívásnak, a lakosság számára viszont óriási lehetőségnek ígérkezik a jövőben.

BÍRÓ ORSOLYA

Aktív életmód: a gyerekek helyes testtartást, testtudatot sajátíthatnak el az úszásórakon

A székelyhídi tanuszoda használati szabályzata:

- Az úszás során úszósapka viselete kötelező, szemüveg viselete javallott (mivel sós a víz).
- Tilos utcai ruházatban belépni a kizárólag úszáshoz, zuhanyozáshoz kijelölt helyiségekbe.
- A vízbe való belépés előtt az úszóknak kötelességük betartani a szükséges egészségügyi előírások sorát, mely zuhanyzással zárul. A medencében csak úszófelszerelést szabad használni.
- Az előfizetőknek vagy oktatásra jelentkezőknek az úszási tevékenységhez félévi orvosi engedélyt kell beszerezniük háziórvostól és a bőrgyógyásztól, amelyben szerepel, hogy úszásra alkalmasak.
- A tanuszodába belépők egy epidemiológiai szűrőn esnek át. A légúti fertőzés jeleit mutató személyek (gyakori köhögés és tüsszentés, megváltozott általános állapot) belépése nem engedélyezett.
- A kedvezményezettnek kötelessége a sportbázis helyiségeit tisztán és rendezetten tartani.

A komoly kutatómunka jutalma

Városunk szülötte, dr. Wilhelm Imola kapta a L'Oréal-UNESCO A nőkért és a tudományért elismerését

A Székelyhídon született, jelenleg családjával Szegeden élő dr. Wilhelm Imolával, a Szegedi Biológiai Kutatóközpont Biofizikai Intézetének tudományos főmunkatársával beszélgettünk. A kutatóorvos tudományos munkájának elismeréseként szeptemberben elnyerte a L'Oréal és az UNESCO A nőkért és a tudományért elnevezésű magyar ösztöndíját. Az elismerés védnöke a Magyar Tudományos Akadémia (MTA), és pályázat útján nyerhető el.

- Tudom, hogy három város játszott szerepet eddigi életedben. Mit jelentettek ezek számodra?

- Eddigi életem során tizennyolc évet éltem Székelyhídon, hatot Marosvásárhelyen és tizennyolcat Szegeden. Ebből nemcsak az életkoromat lehet kiszámolni, hanem azt is, hogy már majdnegy százada annak, hogy elköltöztem Székelyhídról. Ez hosszú idő, amely alatt nemcsak én változtam sokat, de Székelyhíd sem ugyanaz a hely már, mint amilyennek én megismertem. Hogy egyetlen példát említsek: új iskola épült, amire valóban szükség volt, így van ez rendjén, de az az épület nem az én iskolám. Székelyhídra a múltam köt, a jelent azonban Szeged jelent a számomra. Marosvásárhellyel kapcsolatban is kicsit hasonlóan érzek: egyre idegenebb a város, pedig életem egyik legszebb időszakát, az egyetemi éveket töltöttem ott. Az orvosi egyetemre egy picit „jobb ötlet híján” jelentkeztem, de ma már örülök a döntésemnek, mert így kutatóként is orvosi, segítői szemmel tudok tekinteni a felmerülő kérdésekre.

- Gyakorló orvosként nem is dolgoztál, hanem az agyi erek működésének kutatójaként kezdted a pályádat.

- Igen, az egyetem elvégzése után a Szegedi Biológiai Kutatóközpontba kerültem, ahol doktorandushallgatóként az agyi erek működésével kezdtem foglalkozni, és 2009-ben szereztem meg a PhD címet. Jelenleg, tudományos főmunkatársként már én irányítom a hallgatók kísérletes munkáját, ami az egyik legszebb feladatom.

- Mi az, amit tudni kell a kutatási területről?

- Ez a terület egyrészt azért nagyon érdekes, mert az agy rendelkezik a legsűrűbb érhálózattal a szervezetben, mivel nagyon nagy

Az agy véreinek működését kutatja dr. Wilhelm Imola, a Szegedi Biológiai Kutatóközpont Biofizikai Intézetének tudományos főmunkatársa

az oxigénigénye. Másrészt az agyi ereknek különleges tulajdonságaik vannak, amelyek képessé teszik őket arra, hogy kialakítsák az úgynevezett vér-agy gátat. A vér-agy gátnak az a szerepe, hogy megvédje az agyat a káros any-

Kutatásaink során különböző agyi folyamatokat vizsgálunk, mint a gyulladás, az öregedés vagy az áttétes agyi daganatok kialakulása (...), hogyan képesek a daganatos sejtek áttörni a vér-agy gátat, majd hogyan tudnak szaporodni az agyi környezetben, az erek közelében.

gokkal szemben. Kutatásaink során különböző agyi folyamatokat vizsgálunk, mint a gyulladás, az öregedés vagy az áttétes agyi daganatok kialakulása. Ez utóbbi a fő kutatási témám, amelynek klinikai jelentősége abban áll, hogy nagyon súlyos körképről van szó, amelynek kialakulásáról nagyon keveset tudunk. Tudományos szempontból az az egyik legfontosabb kérdésünk, hogy hogyan

képesek a daganatos sejtek áttörni a vér-agy gátat, majd hogyan tudnak szaporodni az agyi környezetben, az erek közelében.

- Tudományos munkádnak a közelmúltban jelentős elismerésben volt része, amihez gratulállok. Mit jelent számodra?

- A L'Oréal-UNESCO a nőkért és a tudományért díj egy óriási megtiszteltetés a számomra, hiszen egy komoly szakmai elismerést jelent nemcsak nekem, hanem az egész csoportnak. A kutatómunka ugyanis „csapat sport”, ezért nagy köszönettel tartozom a Neurovaszkuláris Egység Kutatócsoport minden tagjának a közös sikeréért, külön kiemelve a férjemet, Krizbai Istvánt, akire mindig számíthatok mind a szakmai, mind a magánéletben. Ami a díjnak egy külön pozitívuma, ami nekem nagyon sokat jelent, hogy megnyitotta annak a lehetőségét, hogy szélesebb körben is ismertessem a munkánkat, ezáltal talán elérhetőbb közelségbe hoztam az emberekhez a tudományt. Ez az elismerés kifejezetten a női tudósokat díjazza, elismerve azt, hogy a hölgyek is képesek értéket

teremteni ezen a korábban inkább férfiak által művelt területen. Az idők azonban változnak, egyre több a női kutató, és lassan a vezetői pozíciókban is csökken a férfi dominancia.

- Hogyan lehet összeegyeztetni a kutatómunkát és a családi feladatokat?

- A kisgyermekneveléssel otthon töltött idő, és ezáltal a munkából való kiesés, továbbra is elsősorban a nőket hátráltatja, azonban egyre elterjedtebbé válnak azok a családmodellek, ahol a háztartással kapcsolatos gondokat a házastársak igyekeznek minél egyenlőbben elosztani. Én ebből a szempontból is nagyon szerencsésnek mondhatom magam, hiszen akkor sem eszem ki a kutatómunkából, amikor két évig itthon voltam a lányommal. Egyrészt sok segítséget kaptam a férjemtől, másrészt jelenlegi feladataim inkább a számítógép elé kötnek, és ezek otthonról is végezhetőek.

- Miben állnak ezek a feladatok?

- A csoport eredményeinek kiértékelése, összefoglalása, tudományos tanulmányok írása, dokto-

randusz hallgatóim irányítása, valamint a kutatás finanszírozásához szükséges pályázatok írása.

RUPARCSCICS JUDIT CSILLA

Dr. Wilhelm Imola

59 nemzetközi szakcikk és három könyvfejezet szerzője, melyekre körülbelül 1500 hivatkozást kapott. Vezető kutatóként öt kutatási pályázat fűződik a nevéhez. 2008-ban Dr. Joó Ferenc Alapítvány az Agykutatásért díjban, 2013-ban Akadémiai Ifjúsági Díjban, 2012-ben és 2016-ban Bolyai János kutatói ösztöndíjban részesült. A Szegedi Tudományegyetemen részt vesz a graduális és posztgraduális képzésben, több szakdolgozati és diplomamunka, illetve PhD-hallgató témavezetője. 2020 óta a Szegedi Tudós Akadémia Szentgyörgyi mentora, 2021-től 2023-ig az NKFIH Idegtudományok zsűri szakértői csoportjának tagja. Fontosnak tartja a tudomány népszerűsítő és ismeretterjesztő tevékenységét: 2014 óta Kutatók Éjszakájának, 2018 óta az Agykutatás Hetének előadója.

